

УДК 37.04

Симоненко М. А., аспірант спеціальності 124 Системний аналіз

Науковий керівник: Желдак Т.А. к.т.н., доцент кафедри системного аналізу та управління

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ПРОБЛЕМА ОБРАННЯ АБИТУРІЄНТАМИ ТРАЕКТОРІЇ НАВЧАННЯ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ТА ВИЩІЙ ОСВІТІ

Анотація. Розглянута проблема обрання абітурієнтами траєкторії навчання у спеціальній та вищій освіті. Обрання правильної професії, для людини – є одним з найважливіших питань, як для людини, так і для держави у цілком. Ми розглянемо основні проблеми, пошуку правильної траєкторії професійного розвитку, та до чого вони можуть привести.

Вступ. Вмотивована людина може досягати високих результатів, розвиваючись у своїй спеціальності та у сфері, яка з нею пов'язана, а значить – зростає загальна задоволеність людини, та зростає її економічний стан. Якщо людина не має достатньої мотивації – це може створювати ряд проблем:

- 1) Тимчасове безробіття конкретних осіб;
- 2) Зниження ефективності роботи підприємств, на яких працює невмотивований спеціаліст;
- 3) Відсутність розвитку людини, що знижує її кар'єрний ріст та дохідність;
- 4) Зупинка навчання у ВНЗ, що зменшує кількість людей з професійними знаннями та вищою освітою;
- 5) Тощо.

Усі ці проблеми заважають не тільки конкретній людині, а й державі, бо це призупиняє розвиток економіки. Робота робиться непрофесійно, а значить товар знижується у вартості, у компанії може псуватися репутація, тож знижується оборот товару, а це формує менший дохід, а отже платиться менше податків. Теж саме стосується й покупка товару. Людина купує менше, тож менше оборот. Навіть якщо людина зможе все ж таки знайти професію, якій вона підходить – на це витратиться якийсь час, для перекваліфікації.

Основна частина. Які фактори можуть вплинути на не правильне прийняття рішення, щодо обрання проблеми? Найчастіше – це:

1. **Соціальний тиск:** Існує велика проблема недоречного тиску, збоку оточення людини, щодо вибору професії. Це можуть бути вчителі, які дивляться на успіхи школяра, та дають наполегливо свої рекомендації, щодо обрання професії, батьки, які не мають достатньо знань, щодо існуючих професій, через відсутність бажання вивчати дану тему більш глибоко, або хочуть затвердитись, за рахунок своїх дітей. Також існує проблема впливу ровесників, так як вони самі можуть мати зовнішній вплив на їх рішення, збоку зовнішніх факторів. У своїй роботі [1] Ретнанінг зазначив, що те, чи впливають особи на своїх ровесників, залежить від індивідуального погляду на групу, оскільки погляди індивіда на його ровесницьку групу визначають подальші прийняті рішення. Також, був проведений аналіз, по впливу зовнішнього середовища на вибір людиною її майбутньої професії [2], в якій були виявлені такі результати:

- 81-86% школярів мають великий вплив, на прийняття рішення, щодо майбутньої професії, від сім'ї;
- 62-72% школярів мають великий вплив, на прийняття рішення, щодо майбутньої професії, від її оточення.

2. **Відсутність інформації:** Деякі студенти можуть стикатися з проблемою відсутності інформації про реальну природу професій, їх вимоги і можливості. Як ми

зазначали у минулому пункті – оточення може дати лише вузьке коло професій, які людина може розглядати. Людина може знаходитись у оточенні лікарів, тож мати великі пізнання, щодо професій у медицині, але не мати жодного розуміння того, що існують такі професії як data scientist, чи архітектор.

3. **Швидка зміна технологій:** у наш час розвиток технологій дуже пришвидшився. Якщо раніше людина виконувала якусь роботу, то у наш час – за людину це робить машина. Навіть якщо сама професія не зникла – функції та методи роботи, у тій самій професії, могли змінитись.

4. **Особисті здібності та звички:** людина не завжди може вирішити, що насправді їй цікаво у житті. Причиною, наприклад, може бути у тому, що вона могла робити те, що було їй нав'язано. Як результат, це просто переросло у звичку. Через це людина отримує складний вибір (якщо він в неї є), продовжити розвиватися у тому, де вона розвивалась увесь цей час, або спробувати щось нове.

5. **Економічні фактори:** Економічна ситуація також може впливати на вибір професії. Одна професія може мати великий дохід, а інша – низький. Але, відсутність мотивації може зіграти поганий жарт з людиною, бо вона може банально не мати здібностей, у обраній професії. Також, необхідно зазначити, що у різних країнах – різна професія оплачується по різному.

6. **Страх перед невдачею та відсутність мотивації:** перед студентом може з'явитись страх через те, що він може бути недостатньо здібним, для конкретної професії, створюючи ілюзію майбутніх складнощів, які можуть навіть не існувати. Причиною може бути не розуміння, як саме проходять робочі дні, на цій професії, які функції необхідно виконувати, щоб бути конкурентоздатним у цій сфері. Також, у роботі В. Д. Шадрикова, було зазначено, що однією з головних причин помилок, у виборі професії – це нечітка мета, яка постійно може змінювати плани людини, та не дає повноцінне розуміння, що необхідно робити.

7. **Фінансові складнощі:** далеко не всі можуть собі дозволити навчатися в університеті, або на спеціальності, на якій вони бажають навчатися. Хоча, у наш час – існують фонди, які з цим можуть допомогти, або компанії, які готові фінансувати студента, за деякими домовленостями.

Висновок: Допомога людині, у пошуку підходящої для неї професії – є одним з ключових факторів розвитку, як людини так і держави. Рішенням даної проблеми – може стати загальний реєстр, який не просто показує те, що може побачити людина, у конкретну мить, а провести загальний тест, щоб розуміти, що саме їй необхідно. Необхідно мати базу даних, яка може пояснити людині: які функції, на конкретній професії, що він буде робити, протягом дня, чого він зможе досягти, де він буде необхідний, які плюси та мінуси професії. Розробка рекомендаційної системи, яка не тільки має знання щодо професії, але яка й відслідковує успіхи людини, протягом її життя, відслідковує її «психологічний портрет», яка може дати рекомендації, базуючись не тільки на суб'єктивному баченні людини та її оточення, а й на відомих її даних – може привести до вирішення проблеми з пошуком підходящої професії, для людини, що є дуже корисним, як для саме людини, так і для держави.

Список використаних джерел:

1. Retnaning. Role of Peers in Intercourse Child Education. (On line) (<https://retnaningws.wordpress.com/2015/06/23/per-an-teman-sebaya-dalam-pergaulan-pendidikananak/>), (2015)
2. Chess Widho Wati, Mohammad Rizza, RM Sugandi, The Determinant Factors in the Selection of Specialization on Building Engineering Program Expertise for New Students at Vocational High School in Malang on Readiness Work in Construction Services Industry, 2nd International Conference on Vocational Education and Training (ICOVET 2018)